

38.1 Van het bestuur

Tijdens de jaarvergadering van 1 juli 2024 hebben er enkele mutaties in het bestuur plaatsgevonden. Arie Beukelman heeft zich als bestuurslid teruggetrokken. Arie volgde in 2005 Bram van Hilten op als voorzitter, op 24 juni 2019 deed Arie een stapje terug en werd hij vice-voorzitter. Met de komst van Arie in 2005 werd al gauw het digitale tijdperk ingeluid. Niet door Arie zelf maar door medewerkers/ bestuursleden die hij voor zich wist te winnen. Er werd een computer aangeschaft en foto's werden gedigitaliseerd en voor de eeuwigheid vastgelegd. Alle bezittingen van de Oudheidkamer werden in kaart gebracht en digitaal opgeslagen. Ook werd er een blad uitgebracht met de naam "Nieuwsbrief". Een nieuwsbrief waar Arie in elke editie een verhaal liet optekenen. Hij was als bestuurslid een bron van inspiratie voor de overige leden, zijn kennis van Poortugaal en de politiek in Albrandswaard kwamen regelmatig goed van pas. Dat geldt ook voor zijn genealogische kennis, die interesse betreft niet alleen zijn eigen voorouders maar van vele families op het eiland IJsselmonde. Zijn liefde voor boerderijen van Poortugaal en Rhoon in het algemeen heeft hij kunnen uiten in twee fraaie boekwerken, boeken die in menig huishouden als naslagwerk gebruikt worden. Ik weet zeker dat ik namens alle bestuursleden en vrijwilligers van de Oudheidkamer spreek als ik zeg dat wij hopen nog lang van Arie zijn kennis gebruik te mogen maken. En..., niet te vergeten, dat we nog lang van zijn, vele tientallen keren eerder vertelde, (en soms wat aangedikte) verhalen mogen genieten. De kans daarop is groot want voorlopig blijft Arie als medewerker voorlopig nog bij "ons".

Waar een lege plek ontstaat na het vertrek van een bestuurslid moet die plek opgevuld worden. Corrie Berns, al enkele jaren enthousiast medewerker, is bereid gevonden om medebestuurslid te worden. Wij gaan uit van een succesvolle samenwerking en heten Corrie een warm welkom in ons bestuur.

Mocht u het nog niet weten en de mededelingen in De Schakel gemist hebben, de nieuwe tentoonstelling gaat over 40 jaar Albrandswaard. Vele foto's en artikelen uit oude kranten zijn te bezichtigen en te lezen. Naar aanleiding van een interview met ondergetekende in De Schakel was er een week later in datzelfde blad een ingezonden stuk te lezen. Het interview en het ingezonden stuk passen naadloos aan elkaar wat betreft de beleving in de beide dorpen over de samenvoeging. Wij hopen het komende jaar veel mooie verhalen en belevenissen te horen in de Oudheidkamer over 40 jaar Albrandswaard.

Jan Klingens, voorzitter.

38.2 Albrandswaard 40 jaar

Met enige regelmaat heb ik in onze Nieuwsbrief een stukje geschreven over vroeger. Met vroeger bedoel ik dan met name de tijd uit mijn jeugd, een slordige 70 jaar geleden. Maar vroeger is ook de periode van 10, 20, 30 of 40 jaar geleden.

Ik neem u alvast mee naar 1 januari 2025. Aan velen van u zal deze dag voorbijgaan als een gewone Nieuwjaarsdag, een dag dat er misschien een pak sneeuw ligt, een dag dat u de restanten van het vuurwerk in de straat gaat opruimen of dat u de nodige nieuwjaarswensen in ontvangst neemt of geeft. Voor de inwoners van Albrandswaard is het niet zo'n gewone Nieuwjaarsdag, het is de dag dat de gemeente Albrandswaard 40 jaar bestaat. Voor de Oudheidkamer is het een gebeurtenis om een jaar lang bij stil te staan. Daarom schenken wij in onze nieuwe tentoonstelling, die 7 september j.l. geopend is, aandacht aan 40 jaar Albrandswaard. Aan de hand van foto's, krantenberichten en knipselboeken nemen we u mee terug naar deze 40 jaar.

De samenvoeging van Poortugaal en Rhooen ging niet zonder slag of stoot. Na veel protesten, met name uit de wijk Boomgaardshoek, werd de samenvoeging van Poortugaal en Rhooen, met de grenzen van Albrandswaard zoals ze nu zijn, een feit. Direct gevolgd door het afscheid van burgemeester Van 't Veld uit Poortugaal en de overstap van burgemeester Temminck van burgemeester van Rhooen naar burgemeester van Albrandswaard. Daarna de discussie waar het nieuwe gemeentehuis moest komen. Het gemeentehuis van Rhooen en het latere Albrandswaard was te klein voor alle ambtenaren, er werd daarom een nieuw gemeentehuis geopend op de Hofhoek in Poortugaal.

Niet alleen op ambtelijk gebied veranderde er veel, ook de dorpen veranderden. In 1985 stond er op de hoek van de Zantelweg en Dorpsdijk in Rhooen een benzinepomp van het garagebedrijf en Citroën dealer Van Nieuwenhuyzen met daarnaast de oude boerderij waar o.a. familie De Lange woonde. Rond 2008 was de benzinepomp verdwenen, het garagebedrijf had een nieuwe eigenaar en er stond een mooie showroom voor de auto's. De boerderij had inmiddels een kleine renovatie ondergaan. Anno 2024 is geen boerderij of garage meer te bekennen, er staat nu een appartementencomplex.

Zantelweg hoek Dorpsdijk

1985

2008

2013

Dit is maar één van de vele kleine veranderingen. De akker- en weilanden rondom het dorp Poortugaal verdwenen en maakten plaats voor vele woningen in plan Landweg. Het agrarische karakter van Poortugaal-Noord veranderde gedeeltelijk door de komst van een grote woonwijk genaamd Valckesteijn. Rhooen kreeg er zelfs een hele grote nieuwe wijk met de naam Portland bij in de polder Het Buytenland van Rhooen.

Aan de noordkant van het huidige Albrandswaard kwam een groot Distripark, met de toegangsborden "Rotterdam gemeente Rhooen". Voor dit Distripark moesten enkele woningen aan de Slotsedijk verdwijnen. Zo ook de woning met de historische naam "De Halve Maan". De bewoners, Baud en Gerrie Struijk, moesten noodgedwongen verhuizen. Ze betrokken een woning in Poortugaal aan de Vogelkers met een ruim uitzicht over de voetbalvelden. Maar ja..., Albrandswaard bleef groeien. Op de plaats van de voetbalvelden kwam rond 2008 een nieuwe wijk "Kasteeltuin". Baud en Gerrie werden wat ouder, vonden het uitzicht niet meer wat het was en verhuisden naar een nieuw appartementencomplex aan de Dorpsdijk in Rhooen. Dit complex staat op de plaats waar ooit de Don Boscoschool in Rhooen stond. Zo kom ik toch weer bij het vroeger van mijn jeugd. De Don Boscoschool die in mijn jeugd gebouwd werd op het akkerland van Floor Groeneveld was tijdens de bouw een eldorado om 's avonds heerlijk te kunnen spelen..., totdat je weggejaagd werd.

Jan Klingens, voorzitter

38.3 Griezelige vondst te Rhoon

In het jaar 1935 zaten we midden in een grote crisis die ontstaan was met de Beurskrach van 1929 in New York, met veel werkloze werknemers. In Rhoon en ook in Poortugaal had men projecten opgestart om de werkloze arbeiders aan werk en een inkomen te helpen, de zogenoemde werkverschaffing.

Er werd zelfs een lied op gemaakt wat men uit balorigheid wel zong: "Bei mir bist du schön, we trekken van de steun, we trekken van het crisiscomité."

In Poortugaal werd de kade langs de haven verhoogd en verstevigd, men kreeg betaald naar het aantal meters grond wat er verzet werd. In Rhoon had men het project Koedood, het riviertje werd uitgebaggerd, de oevers werden afgegraven, de opzet was om de oude breedte van de rivier te herstellen. Dit project stond onder leiding van de Nederlandse Heidemaatschappij. Zo verdienden de arbeiders nog iets meer dan in de z.g. steun. Oud-deelnemers aan deze projecten vertelden mij eens dat het te weinig was om van te leven en te veel om van dood te gaan.

De Koedood rond 1935

In diverse couranten (o.a. Rotterdams Nieuwsblad, De Telegraaf, Nieuws van de Dag, etc.) verscheen het volgende bericht:

"Op 18 juli 1935 omstreeks half tien 's avonds liepen twee jongemannen uit Charlois, Leendert van der Wal uit de Wolphaertstraat 35 A, tuinder, en Johan Verheij uit de Brielschelaan 378 B, schilder, over het land van boer Bastiaan Kruidenier langs de Koedood toen de waker (wachtsman) Jan Wijntjes hen in de gaten kreeg. Toen hij hen aansprak wat ze daar deden, vertelden zij hem dat ze rietpluimen aan het zoeken waren en dat zij de resten van een geraamte hadden gevonden. Het betrof een schedel waarvan de onderkaak ontbrak, een scheenbeen, een ellepijp, spaakbeen enz., alles geheel zwart. Wijntjes is onmiddellijk op de fiets gestapt en naar de politie te Charlois gereden, de twee vrienden wachtten tot hij met de politie terugkwam."

Hiermee was de rol van Wijntjes nog niet uitgespeeld. De volgende dag werd hij bezocht aan de Tijsjesdijk waar hij woonde. Hij vertelde uitvoerig tegen de verslaggever wat hij die avond had meegemaakt.

De heer Kruidenier op wiens land het geraamte gevonden was, vond het merkwaardig dat mensen op het land waar ze niets te maken hadden, rietpluimen kwamen zoeken want, aldus Kruidenier, in deze tijd zijn er nog geen rietpluimen. Ook de opzichter Bruinsma verbaasde zich hierover.

Op 19 juli werd door de politie van het bureau Nassaukade te Rotterdam onder leiding van hoofdinspecteur A.H.W. Weekenstroo een onderzoek ingesteld. Na dit onderzoek werd de zaak ter beschikking gesteld van de locoburgemeester van Rhoon J. Kooijman, omdat de vondst werd gedaan op Rhooons grondgebied. De politie onderzoekt in hoeverre hier van een misdrijf sprake kan zijn. Wel is het geenszins uitgesloten dat men met een drenkeling te doen heeft, immers de vindplaats was vroeger een vaarwater dat in de loop der jaren dicht is geslibd.

Wat weten wij verder nog van de twee jongemannen uit Charlois? Van Leendert van der Wal weten we dat hij tuinder was, verder is over hem weinig bekend.

Leendert van der Wal en Johan Verheij.
De vindsters van de griezelige vondst.

Johan Verheij die opgaf schilder te zijn, was oorspronkelijk kunstsmid. Hij was een zoon van Pieter Verheij uit Pernis en Maartje Lagendijk, in 1928 is hij getrouwd met Maria Cornelia Kool en vader van vier kinderen: Maartje Klazina, Johan, Pieter en Maria Geertruida Verheij. Op 11 september 1935 werd het faillissement van Johan Verheij uitgesproken.

Op 24 juli 1935 is door de politie het onderzoek afgesloten, resultaat had het onderzoek niet opgeleverd, het is zeker niet uitgesloten dat de resten van heel oude datum waren.

Arie Beukelman.

38.4 Rhoon, voor altijd in mijn hart

In juni 1946 werd ik geboren en moet ik in de armen gelegen hebben van tante Mien, die me heen en weer wiegde, volgens datgene wat mijn moeder me vertelde. Wilhelmina Boender-Boender overleed al toen ik twee was. Slechts een vooroorlogse foto herinnert me aan haar en haar man oom Jan, die net als zij Boender heette. Tussen hen in mijn neef Wout, die nog een jonger zusje had, Ank. Wout bezocht ik later met pa en ma in zijn woning in Poortugaal in de Schutskooistraat.

Oom Jan Boender, tante Mien Boender-Boender en hun zoon Wout Boender.

Ongetwijfeld zullen meer tantes me geknuffeld hebben, want het ouderlijke gezin van moeder bestond uit 8 dochters en 5 zonen. Wij woonden in Charlois in de Schilperoortstraat, die parallel liep aan de Boergoensevliet, waar de alom bekende stoomtram of het 'moordenaartje' een halte had. Daar stapten we in mijn vroegste herinnering op om bij een station/café uit te stappen. Over de Dorpsdijk werd het stiefelen voor mijn kleine beentjes, want het stuk tot aan de Zantelweg naar mijn oudste tante Johanna was in mijn ogen best ver. Gelukkig waren er rustpunten! Als eerste het winkeltje van Japie Koek, zoals moeder haar noemde. Ze zal wel wat lekkers voor bij de koffie gekocht hebben. In elk geval gebeurde dat ook bij bakker Moonen op de kruising bij de Rijdsdijk. Boterkoek was favoriet in die dagen. Op het kruispunt stond rechts ook een in mijn ogen groot wit huis, waar we wel eens aanwipten. Een mevrouw die in mijn vertroebelde gedachten in een kooitje een koerend duifje had. Een eindje verderop was nog een smederij, maar eerst passeerden we beneden op de hoek met de Rijdsdijk een schoolgebouw. Toen mijn moeder Arendje Boender op school ging, als ik goed reken vanaf 1914 tot pakweg 1920, was het nog een openbare school. Grappig genoeg was een van haar onderwijzeressen Heiltje Lengkeek, wier familie ik later leerde kennen in mijn huidige woonplaats Hoogvliet. Uiteindelijk arriveerde dit kereltje amechtig bij òf tante Johanna op Zantelweg 10 òf bij oom Piet en tante Lena Boender op nummer 8. Op nummer 8 had aanvankelijk de eerder genoemde tante Mien ook gewoond.

Wanneer je bij tante Johanna binnenstapte, kon je er gif op innemen dat haar eerste order 'schoenen uit' was. Dat leverde weleens gemopper van mijn kant op: "Schoenen uit, altijd maar je schoenen uit!". Had er toen nog geen erg in dat moeder en tante stonden te stikken van de lach om dat kleine driftkikkertje, die het altijd maar zwaar had. Zal ook wel aan de keuken gelegen hebben die vooral in de winter ijskoud was. Grijs en beton staat me voor de geest en water uit de kraan, waar 'Iceman' Wim Hof zich graag door had laten verwennen. Zo koud. Het toilet zat toen nog achter in de keuken en ik denk dat snel 'wateren' een 'must' was om ijsvorming te voorkomen. Het was tante Johanna's eigen huis dat in 1927 gereed was gekomen en later in 1965 door mijn zuster en haar man is gekocht. Vanuit de keuken kwam je in een kleine woonkamer met een betonnen schouw, die ik in 1965 persoonlijk voor de restauratie van het huis weg heb mogen hakken. Techniek voor behangen en verven ontbrak me, maar voor het ruige werk kreeg ik een fiat van mijn zus. Dan was er een klein slaapkamertje, waaruit de spelletjes kwamen. Indrukwekkend vond ik het dominospel dat wel van steen leek te zijn. Zwart van onderen, boven ivoorkleurig wit met zwarte stippen. Maar het meest aparte vond ik toch wel de 'mooie kamer'. Twee deuren gaven toegang tot die kamer, één vanuit de voornoemde huiskamer en één vanuit het gangetje. Het waren schaarse momenten dat we daar zaten. Veel net serviesgoed en zilveren dingetjes. Er was een trap naar de zolder, die over het hele huis liep. Later werd deze verbouwd voor huisvesting van nicht Ank Boender en haar man Jaap de Waard. In mijn verste herinnering woonden oom Piet Boender en tante Lena Boender-van Opstal al op nummer 8 met daarnaast de familie De Jong, het latere kosterspaar van het Hervormd Centrum. Aan de overzijde lag de tuin van Bresser en was de Willibrorduskerk nog te zien. Vaag zie ik nog de schuur voor me en de harde kleipaden van de tuin, de bessenstruiken, maar vooral het bankje voor de schuur.

Tuinderij van Henk Bresser

Langs het huis liep al de Waalstraat en vanuit de tuin keek ik over de straat naar het huis van buurvrouw Jaan. Haar zonen Jan en Cor leerde ik later beter kennen na hun pensioen. Telefoons waren nog niet nodig want als buurvrouw Jaan sprak, kon je haar op de Dorpsdijk verstaan, tenminste als je op de hoogte was van een mengelmoes van dialect. Ik vond het heerlijk als ze met tante Johanna aan het kleppen was. Een lekkere kennismaking was de ijscoman die met zijn Ervo ijs het leven aanzienlijk aantrekkelijker maakte. IJs met rozijnen. Rook van Opstal (ERVO), net zoals tante Lena met haar meisjesnaam heette. Niet geheel toevallig als je broer dus Rook heette. In mijn jonge jaren was moeder of ziek of leed ze aan ischias. Ze was al vroeg hartpatiënt en aangezien ze bijna 38 was toen ik werd geboren, werd ik af en toe 'uitgeleend' aan de zorg van tante Lena, altijd de kalmte zelve. Zij had 3 meisjes, dus zo'n knulletje was weer eventjes wat anders. Oom Piet was timmerman, ik meen bij Schouten. Dat vermoed ik want mijn eerste 2 vakanties beleefde ik in Rockanje, Duinzoom 10, in een huisje van deze Schouten. Oom Piet had een schommel gemaakt achter het huis en ik zag de bouw van de eerste huizen in de Waalstraat. Met oom Piet ging ik wel eens wandelen richting 't groen. Er staat me bij om 't Stort, waar ook nog eens voetbalvelden waren. Niet oom Piets cluppie, want dat was v.v. Rhooon, waar later door mijn club Z.W.S.H. van de Schulpweg in Charlois menigmaal werd gestreden, maar dan in de R.V.B. Volgens mij had oom Piet ook nog een bijnaam 'Piet de Patrijs'. Of dat met zijn voetbalkwaliteiten te maken had, geen idee. Wel dat hij een platte bovenbol had, want hij was een meester in het 'op zijn kop staan'. Dat deed hij in de duinen van Rockanje, maar ook op de nok van een dak, maar da's van horen zeggen... Het was natuurlijk vast pandoer met mijn ouders mee te gaan naar verjaardagen. Eerst met het trammetje, maar later konden we ook met de rooie RTM bus vanaf de Boergoensestraat. Via de Rijdsdijk kwamen we bij de halte nog voor de kruising met de Dorpsdijk, daar stond nog een muziekoepel zoals wij er ook een in het Karel de Stoutte plantsoen hadden staan. Tja, dat moeten vroeger wel de 'festival' plaatsen geweest zijn, waar ook de jeugd kennelijk nog vertier vond. Want mijn vader uit Charlois en mijn moeder van de <> Zantelweg vonden daar elkaar eind jaren twintig/begin dertig om vervolgens tot de dood van mijn vader in 1986 bij elkaar te zijn. Het zal wel bij een optreden van het lokale Harmonieorkest Crescendo zijn geweest. Bij de verjaardag van tante Johanna ontmoette ik natuurlijk ook de andere familieleden en zo goed als het ging werd er rond de kleine tafel ook middageten genuttigd. Dan aan het einde kwam de grote bijbel ter tafel en dan las de oudste broer oom Cor met een gedragen maar ook zangerige stem een stuk voor. Ik moest natuurlijk opletten voor het 'laatste' woord dat gelezen werd en dat ik moest herhalen ter controle of ik wel goed geluisterd had. Dat wel, maar ik hoop dat de anderen rond de tafel het ook gehoord hadden. Die werden N.B. nooit overhoord. Het dankgebed klonk zo nodig nog dramatischer en eerlijk gezegd, ik moest (vergeef mij) mijn lachen dan echt inhouden. Naast tante Lena en oom Piet, heel af en toe oom Leen en tante Jans aan de Werkersdijk, kwam ik in Rhooon bij tante Nel, die eigenlijk Pietje heette. Ze was net als tante Johanna ongehuwd, lid van het Dorpskerkkoor en als ik mijn moeder mocht geloven, en dat doe ik, heeft ze honderden Rhoonse baby'tjes gebakerd. Ze woonde schuin tegenover de oprijlaan van het kasteel van Rhooon aan de Dorpsdijk. Naast het huis was een smal steegje dat je door een deur kon bereiken om in de achtertuin te komen. Daar heb ik enige malen hout voor tante Nel gehakt. Ik leerde er ondertussen ook jokers met 13 kaarten en vooral valsspelen. Daar werd al snel duidelijk dat mijn moeder en tante

zussen waren, want geen grotere lol dan zo'n klein verlegen mannetje beteuterd met nog een handvol kaarten te laten zitten. Tante Nel kwam dikwijls met haar zwarte opoe fiets naar Charlois, waar ze bijna permanent klaagde over hoofdpijn. Mijn moeder vond dat ze zich aanstelde. Waarom? Nou eerst werd haar gebit in een glas gedeponeerd en dan legde tante zich te ruste op mijn opklapbed met nog een slotverzoek om haar een nat washandje aan te reiken. Het washandje legde ze op haar voorhoofd en het wachten was op een vredig snurken. Echter binnen enkele minuten klonk er vanuit het kussen 'mijn wiegie was een stijfselkissie' van Zwarte Riek uit 1956. Maar als moeder haar sommeerde dan toch uit bed te komen, dan was de hoofdpijn weer terug. Ik vond tante Nel echt een heerlijk mens met humor en af en toe een mopperaanval.

Heel opmerkelijk vond ik het toen mijn zus Aad werd begraven in 2021, na enige dwalingen over de begraafplaats achter de Dorpskerk te ontdekken dat zowel het graf van tante Johanna als dat van tante Nel (Pietje) er, danig verweerd, nog zijn. Opmerkelijk omdat ze beiden vrijgezel waren en de graven van veel andere familieleden, op een enkeling na, al lang weg zijn. Oom Piet en mijn moeder Arendje waren de jongsten van de dertien kinderen en dat betekende dat ze niet veel scheelden qua leeftijd met hun oudste neefjes en nichtjes. Het betekende gelijk dat ik als jongste neefje van de gehele familie Boender, samen met mijn nog jongere nichtje Mieke, heel veel oude(re) neven en nichten had. Voor ons Charloissers was Rhoon natuurlijk het dorp van de 'rijken' met een duidelijke VVD-signatuur. Opa Arij Boender, waaraan ik mijn doopnaam te danken heb, was bij leven griendwerker, en ik ben er trots op wanneer ik zie wat er mede dankzij zijn inspanning nu de boorden van de Oude Maas siert. Zijn vader, eveneens een Arij Boender, was aanvankelijk brievenbesteller, maar werd later huisknecht bij de gegoede en destijds bekende familie Schepman. In een advertentie bedankt hij Mevrouw dew. (de weduwe?) Schepman en familie voor de stoffelijke en hartelijke bewijzen hem betoond bij zijn 25-jarige dienstverband. Getekend 1888. Het verklaart wellicht de band die tante Johanna, Arij's kleindochter van de Zantelweg, ook met deze familie Schepman had. Ook via een advertentie, 54 jaar later, sprak zij haar dank uit.

Het is geen geheim dat tante Johanna door deze familie eens goed bedacht is en in deze tijd klinkt het heel extreem, maar zij heeft wel in 1927 het huis aan toen nog Zantelweg 10 laten bouwen. En dat staat nog steeds als een huis, alleen draagt het nu nummer 47.

De ooms en tantes overleden en inmiddels ook een aantal neven en nichten, maar met Rhoon bleef ik toch verbonden en dat kwam voor het grootste deel doordat mijn zuster Arendje (Aad of Atie) Luhman-Wols en haar man Nico in 1965, zoals eerdergenoemd, het huis kochten van de erven van tante Johanna. En zodoende werd de toegang tot deze 'familie'-woning tot 2021 verlengd, toen mijn zuster als laatste overleed. Het wekelijkse fietstochtje van mijn huidige woonplaats Hoogvliet naar de Zantelweg is geworden tot een 'af en toe' rit vol nostalgie, 'memories' aan een periode van inmiddels 77 jaar, waarvan naar schatting 73 bewust. Het is vreemd, maar het stempel Rhoon is tot een onuitwisbare tattoo op mijn ziel geworden. Het zal met leeftijd te maken hebben, of misschien wel een pasgeboren tic, maar regelmatig loop ik achter de Dorpskerk even langs de mensen die me dierbaar waren. Die vind ik er niet terug, maar ze herleven wel in de gedachtegang.

Wat had ik graag de man links op de Dorpsdijk meegemaakt, maar hij overleed in de oorlog en ik werd er net na geboren. Hij werd 77 en een dikke maand oud. Ik realiseer me al rekenend dat ik nu 77 jaar en 2 maanden oud ben.

Arij Boender
Geboren 5 december 1864
Overleden 14 januari 1942

Harry (Arij) Wols (donateur) – Hoogvliet 29-8-2023

20 Maart 1926

20 Maart 1936

JUBILEUMWEEK

ter gelegenheid van het
10 JARIG BESTAAN DER ZAAK

Gedurende de dagen van 16 tot 21 Maart al onze clien-
tele, groot en klein, een verrassing. Zaterdag 21 Maart
voor de Heeren de g r o o t e v e r r a s s i n g! Tevens
mijn hartelijke dank aan al mijn clientelen, voor de gunst
en het vertrouwen, mij deze jaren geschonken. Aanbevelend
G. J. VERSLUIS. Coiffeur. Dorpsdijk 36, Rhoon.

HEROPENING!

van mijn geheel vernieuwde zaak
Ruime sorteering in allerhande
Gebak.

Tevens zal als

— ATTRACTIE —

telkens aan een per
25 bezoekers die voor minstens
25 cent besteed hebben een
TAART cadeau worden gegeven

Men vrage nadere inlichtingen!

M. H. de REUS

Brood- en Banketbakker.

Poortugaal.

38.6 Een dagje uit voor de bejaarden uit Poortugaal

In het jaar 1929 namen burgemeester F. van der Poest Clement en nog enige notabelen uit Poortugaal het initiatief om voor bejaarde (70+) Poortugalers, iets te organiseren. Deze inwonersgroep had veelal hun hele leven hard gewerkt en heel weinig vakantie of recreatie gehad. Er waren toen mensen die hun hele leven het dorp niet uit waren geweest.

Onder de koepel van Oranjevereniging "Nassau" stichtte men de "Commissie tot verschaffing van ontspanning aan de ouden van dagen". Deze commissie ging een jaarlijks gratis dagje uit organiseren voor deze groep inwoners. Men vroeg Poortugalers in het bezit van een luxeauto, die met chauffeur voor dit doel beschikbaar te stellen. Er waren toen nog niet veel mensen die een luxeauto hadden. In 1929 waren 10 auto's nodig en beschikbaar, waaronder de auto van de burgemeester en die van zijn moeder, die zelf geen van beiden konden chaufferen. Deelnemers waren 16 mannen en 5 vrouwen, zij werden begeleid door 9 bestuursleden, de wijkverpleegster en de dorpsarts C.H. Greup, die ook commissielid was. De mannen, inclusief chauffeurs, ontvingen voor onderweg een sigaar, de vrouwen wat snoepgoed.

Verslag van deze eerste rit:

"Vertrek uit Poortugaal 10.00 uur, vandaar door Rotterdam met behulp van een motoragent. Na drie kwartier stoppen voor koffie in een restaurant in Bleiswijk. De route werd vervolgd door Leidschendam naar Wassenaar waar een "overvloedige disch" werd aangeboden in restaurant "Den Deijl" en foto's werden gemaakt van het gezelschap. Vervolgens de boulevard van Scheveningen tweemaal met de auto's over gereden. Daarna via Rijswijk en Delft naar restaurant "De Zweth" aan de Schie voor de thee. Dan weer via Rotterdam, Rijdsijk Rhoon (de Groene Kruisweg was er nog niet) terug naar Poortugaal. Door de harmonievereniging "La Bona Futura", onder belangstelling van veel publiek, ingehaald en voorgegaan naar "Het Wapen van Poortugaal" voor een laatste traktatie (koffie met gevulde koek) en het uitspreken en aanhoren van dankwoorden door de erevoorzitter F. van der Poest Clement en de heer A. van Straaten. Tenslotte werden alle deelnemers weer thuisgebracht."

In een periode van 89 jaar, van 1929 tot 2018, werden in Poortugaal bejaardenreizen gemaakt, van 1940 tot 1946 niet wegens de Tweede Wereldoorlog.

Aanvankelijk gebeurde dat met luxeauto's van en door dorpsbewoners die een auto hadden. De mensen werden thuis opgehaald en 's avonds weer thuisgebracht. De auto's reden in colonne, maar het werd steeds moeilijker door het toenemen van de verkeersdrukke en het steeds grotere aantal auto's dat nodig was om het groeiende aantal deelnemers te vervoeren. Het is voorgekomen dat men elkaar kwijtraakte. Men begon gebruik te maken van 1 of 2 motorrijders, die voor begeleiding konden zorgen. Het aantal deelnemers liep geleidelijk op van 21 in 1929 tot 35 in 1939, 5 vrouwen en 30 mannen plus 10 begeleiders.

Voor het eerst werd een "reiswagen" ingezet, een soort verlengde luxewagen voor 10 personen.

Bejaardenreis 1937

Toen men in 1947 weer een nieuwe start maakte, waren er 52 bejaarden, 16 vrouwen en 36 mannen, 8 commissieleden, 11 chauffeurs en een zuster, de wijkverpleegster. Er was ook altijd een arts bij, in dit geval dr. C.H. Greup, tevens lid van de commissie. Veel later ging ook zijn zoon Piet Greup mee, ook dorpsarts en ook lid van de commissie, een periode ook voorzitter.

Het programma voor de reizen was steeds min of meer hetzelfde. Om 8.00 of 9.00 uur van huis, eindje rijden, koffie drinken, weer een eindje rijden, dan diner ook wel warme lunch genoemd, weer richting Poortugaal rijden, nog een stop om thee te drinken, limonade of bier of zelfs een borrel was mogelijk. Dan weer naar huis waar ze werden ingehaald door harmonievereniging "La Bona Futura", tenslotte naar "Het Wapen van Poortugaal", nog een kop koffie met een eierkoek en het uitspreken van bedankjes.

Poortugaal 7 Juni 1948

Aan de leden van de Commissie tot Verschaffing
van Ontspanning aan de Ouden van Dagen

Myne Heeren.

Namens onze Voorzitter heb ik de eer U hierby ingesloten toe te zenden:

1 Voorstel route Commissie proefrit
2 Verdeeling van plaatsen in de auto's

Tot heden hebben zich opgegeven voor deelname

16 dames
31 heeren ~~XX~~ voorts
1 wykverpleegster
10 heeren voor bediening van een auto
7 Commissieleden

totaal 65 deelnemers ~~XX~~

De bedoeling is aan te bieden:

by vertrek uit Poortugaal 5 gemseerde krentenbollen
in Geertruidenberg 1 Kop koffie
in de Izeren Man Vught 1 vertering
1 warme maaltijd t.w.
soep, vleesch (100 gr gehak)
voldoende groenten en vleesch
pudding *aardappelen*

in Mastbosch by Breda 1 Vertering
by thuiskomst by Maas 2 vertellingen
later 1 foto van het gezelschap

De BEGROOTING Hiervoor is als volgt

	Uit g a v e n
325 krentenbollen	F 26.--
3½ pond boter	6,30
Koffie Geertruidenberg	16,25
Izeren Man Vertering	26.--
warme maaltijd F 3,20	208.--
fool	15.--
fool	26.--
Mastbosch theedrinken	26.--
fool	2.--
Thuiskomst Maas	32,50
fool	2,50
Sigaren	20.--
Autobus	130.--
fool	10.--
2 auto's fool	10.--
Benzine byvullen	15.--
Foto Rietbergen	32,50
Bloemen of boek voor de zuster	5.--
Proefrit	22,75
Nog te betalen 2 vergaderingen en buffet	10.--

	F 615.--
De opbrengst van de inzameling 1948 was tot 7 Juni	F 468,83
saldo vorig jaar "	160,97½

	F 629,80½

Na beleefde groeten verblyf ik

Hoogaachtend
R K Smits Secr-Penn

De reis was gratis. Om de benodigde financiën te verwerven werd er elk jaar een huis-aan-huis collecte gehouden t.b.v. de ouderenreis.

Verder werden er soms voetbalwedstrijden georganiseerd, zoals b.v. in 1933 op het weiland van B.W. Visser (boer Visser genoemd), ook lid, zelfs voorzitter van de commissie.

B.v. de wedstrijd tussen v.v. Zwaluwen en v.v. Unitas Poortugaal of tussen v.v. Poortugaal, Poortugaal, en v.v. Hollandia, Rhoon, toegangsprijs 25 cent. Ook werd er soms een zomeravondfeest gegeven op het weiland "Jan Luijkes" aan de Molendijk, toegang 20 cent.

In 1957 ging men weer alleen met auto's, 27 met 22 chauffeurs en 5 chauffeuses, 73 gasten (32 dames en 41 heren), een zuster, 5 commissieleden, samen 116 personen.

Burgemeester F. van der Poest Clement was erevoorzitter van de commissie vanaf het begin in 1929, de heer R.K. Smits was secretaris-penningmeester, ook vanaf 1929; hij was van veel verenigingen secretaris of penningmeester of beide.

In de archieven van de bejaardenreizen tref ik zijn naam voor het laatst aan in 1960. Hij vermeldt in een briefje aan de heer Van der Poest Clement dat hij niet met deze reis mee kon vanwege gezondheidsklachten.

Vanaf 1961 gingen de heer en mevrouw Van Dieijen-van Gernerden mee tot 1976. Zij woonden aan de Welhoeksedijk in een blikken huisje (golfplaten).

Mevrouw A.G. van Dieijen-van Gernerden maakte elke reis die zij meemaakte, een gedicht waarin zij iedereen en God de Heer bedankte voor de fijne en goed verzorgde dag die ze had mogen meemaken en dat ze, neem ik aan, aan het einde van de dag voordroeg tijdens de avondkoffie in "Het Wapen van Poortugaal".

In 1994 gingen er voor het eerst meer vrouwen (69) mee dan mannen (58), 43 auto's, 28 chauffeurs, 15 chauffeuses, 2 zusters en 2 motorrijders.

In 1966 was de laatste tocht met auto's, 46 stuks. In 1967 ging men met drie autobussen.

1969 34^e tocht, 3 bussen, 4 auto's, 141 personen.

Routebeschrijving: Start op de Van der Poest Clementlaan, Groene Kruisweg, Oldegaarde, Zuidplein, rijksweg Rotterdam-Dordrecht, "u passeert het stadion van landskampioen Feijenoord", vervolgens route naar restaurant "Brabantse Biesbosch" in Werkendam voor koffiepauze, daarna naar Breda "Houtrestaurant De Boswachter" voor diner. 's Avonds extra lang gedicht van achttien coupletten van vier regels van mevr. A.G. van Dieijen-van Gernerden.

1972 De heer Frans van der Poest Clement overleden; vanaf 1929 erevoorzitter van de commissie, ex burgemeester van Poortugaal, 91 jaar oud, tot het laatste toe met alle bejaardenreisjes mee geweest.

1974 was een topjaar. Er gingen 103 vrouwen en 58 mannen mee, de vrouwen kregen de smaak te pakken, daarna hebben zij altijd de meerderheid behouden.

In 1975 werd de naam van de commissie gemoderniseerd; het werd voortaan "Stichting jaarlijkse ouderenreis Poortugaal".

1977 en 1978 waren ook toppers met beide 163 bejaarden.

1979 50-jarig jubileum, 43 tochten, 93 vrouwen, 58 mannen, 3 bussen. De heer Ariës voorzitter.

1989 60-jarig jubileum tocht naar het Land van Heusden, Bommelerwaard, Baarle Nassau.

2009 70-jarig jubileum. Van Poortugaal eerst naar Spijkenisse, vandaar met de boot naar Gorinchem, diner aan boord van de boot.

2015 vanaf Poortugaal naar Engelen bij 's-Hertogenbosch met de bus, terug varen naar Heusden en weer met de bus naar huis.

2016 naar Elburg, rondvaart op het Veluwe Meer.

2018 laatste ouderenreis, 82^e tocht. Eerst naar Ouddorp, met de stoomtram over de Grevelingendam, weer in de bus naar Middelburg. De bedoeling was om vandaar een vaartocht te maken naar Veere.

Door de trage organisatie waar we de lunch/het diner gebruikten, kwamen we te laat voor de afvaart van de boot. Toen moest er wat geïmproviseerd worden. Er werd bedacht terug te rijden en een bezoek te brengen aan Futureland op de Tweede Maasvlakte en daar nog wat te eten en drinken, maar het personeel daar was natuurlijk niet voorbereid op een invasie van 132 personen, dus de ontvangst daar ging er ook behoorlijk chaotisch aan toe.

Toen iedereen iets gekregen had, weer terug naar Poortugaal en daar wachtte ons een grootse ontvangst met een muziekprogramma van "La Bona Futura" en bedanken afscheidsspeeches.

Ja, ik praat over ons. De laatste vijf reizen waren mijn vrouw en ik er ook bij. Wat leeftijd betreft hadden we er al vanaf 2002 bij kunnen zijn.

Het beëindigen van de reisjes had verschillende redenen. Het wordt steeds moeilijker collectanten te vinden voor de huis-aan-huis collectes. De deelnemers moesten zelf gaan bijdragen in de kosten. Die bijdrage werd steeds hoger. Het vinden van bestuursleden wordt ook steeds moeilijker.

Enige jaren terug had de heer Ariës een groot geldbedrag geschonken om de reizen zo lang mogelijk te kunnen blijven uitvoeren, maar dat was nu op. Het bestuur (de commissie) heeft dus het organiseren van de ouderenreizen afgebouwd, laatste reis in 2018.

Maar vele, vele mensen zullen fijne herinneringen hebben aan deze "dagjes uit".

Roelof Dubel, bestuurslid.

Een **menukaart**, een **nota** en een **uitnodiging** voor een dagtocht aan inwoners van Poortugaal.

Enkele stille getuigen van diverse bejaardenreizen.

Poortugaal den 1 Juli 1949

NOTA

voor de Com. v. Ouden van Dagen te Poortugaal

W. J. MAAS
van Café-Restaurant „1 Wapen van Poortugaal“
Dierstraat Tel. 202 POORTUGAAL

10	Jenever	5 76
71	Bier	24 05
3	Schillen	64
26	Koffie	5 20
41	Limonade	12 80
5	Thee	1 00
2	Brandewijn	64
4	Banpa	1 00
25	Smitbata	6 90
9	Liqueur	3 60
3	Citroen	96
4	Advocaat	12 00
		64 95
		3 -
		67 95

Veldman
W. J. Maas
1949

Poortugaal, 16 Mei 1949

Aan de Ouden van Dagen in de gemeente
Poortugaal.

L.S.,

Namens de Commissie tot verschaffing van ontspanning aan de Ouden van Dagen in de gemeente Poortugaal verzoek ik U mij vóór 29 Mei 1949 te willen berichten of U de aanstaande autotocht wenst mede te maken.

Na beleefde groeten verblijf ik, hoogachtend,
De secretaris-Penn.
K.K. Smits.

38.7 Toen en Nu

Portland, in de polder Het Buytenland van Rhoon